

- виконання плану товарообігу, підготовку інформації, необхідної для керування всіма службами підприємства;
- перевірку правильності документального оформлення, законності і цілеспрямованості операцій, своєчасне і повне їх відображення в обліку;
- правильність списання товарних втрат;
- дотримання правил проведення інвентаризацій, своєчасне виявлення і відображення в обліку їх результатів [5, с. 110].

Роздрібний товарообіг – найбільш важливий плановий і звітний показник діяльності торгівлі. Він входить в число основних господарських показників рівня життя населення. Роздрібний товарообіг зростає абсолютно і в розрахунку на душу населення. Роздрібний товарообіг становить останню, кінцеву стадію руху товарів у сфері обігу, коли товари зі сфери обігу надходять у сферу особистого (індивідуального або спільного) споживання. Він належить до числа найважливіших господарських показників та відображає економічні й соціально-економічні процеси, що відбуваються в житті країни. Роздрібний товарообіг тісно зв'язаний з багатьма показниками розвитку національної економіки, з державним бюджетом, грошовим обігом.

До складу роздрібного товарообігу входить виторг від продажу безпосередньо населенню споживчих товарів для особистого споживання як за готівку, так і за розрахункові чеки банків, через організований споживчий ринок, тобто спеціально організовану торговельну мережу усіма діючими підприємствами незалежно від відомчої підпорядкованості, форм власності та господарювання, а також виторг, одержаний через касу неторговельних підприємств, організацій, установ від продажу безпосередньо населенню товарів власного виготовлення, закуплених на стороні або одержаних за бартером.

Висновок. З метою посилення місця обліку товарів у системі управління роздрібними торговельними підприємствами слід забезпечити контроль за надходженням товарів і виконанням договорів постачань у напрямках: виконання плану надходження товарів загалом, а також за джерелами надходжень; виконання договірних обов'язків постачальниками за кількістю (об'ємом), асортименту, якістю, строком постачання товарів; правильне визначення кількості, якості, цін, вартості товарів, що надійшли в магазин, за своєчасним і якісним оформленням документів на товари; своєчасне і повне оприбуткування товарів матеріально відповідальними особами, що є важливою умовою забезпечення збереження товарно-матеріальних цінностей.

Література

1. Бухгалтерський облік у споживчій кооперації : навч. посібн. / В.О. Озеран, П.О. Куцик, А.М. Волошин. – Львів : Вид-во ЛКА, 2008. – 660 с.
2. Грабова Н.М. Бухгалтерський облік у торгівлі : навч. посібн. [для студ. ВНЗ] / за ред. М.В. Кужельного. – К. : Вид-во А.С.К., 2004. – 800 с.
3. Загородній А.Г. Бухгалтерський облік та аудит підприємницької діяльності : навч. посібн. / А.Г. Загородній, Б.Ф. Усач, Р.Л. Хом'як. – Львів : Вид-во ЛКА, 1995. – 208 с.
4. Куцик П.О. Бухгалтерський облік у торгівлі та ресторанному господарстві : навч. посібн. / П.О. Куцик, Л.І. Коваль, Ф.Ф. Макарук. – Львів : Вид-во "Манголія-2006", 2010. – 504 с.
5. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник / Н.М. Ткаченко. – Вид. 3-тє, [перероб. та доп.]. – К. : Вид-во "Алерта", 2008. – 926 с.
6. Чабанюк О.М. Єдиний податок: оподаткування, облік і звітність : навч.-практ. посібн. / О.М. Чабанюк, Т.В. Мединська. – К. : Вид-во "Алерта", 2012. – 188 с.

Чабанюк О.М., Юганович Н.А. Учет товаров в системе управления предпринятой розничной торговли

Исследованы особенности торговли как формы товарного обращения, а также сущность товаров в розничной торговле. Обоснована актуальность учета товарных запасов и товарооборота, а также его места в управлении розничными предприятиями. Определены основные проблемы, перспективы и направления развития учета товарных запасов в торговле.

Ключевые слова: учет, товары, розничная торговля, розничный товарооборот.

Chabanyuk O.M., Yuganovych N.O. An account of commodities is in control the system enterprises of retail business

Trade features as forms of circulation of goods are investigational, economic essence of commodities and container is certain in a retail business. Importance of account of commodity supplies and commodity turnover antis place is reasonable in a management retail enterprises. Basic problems, prospects and directions of development of account of commodity supplies, are certain in trade.

Keywords: account, commodities, retail business, retail commodity turnover.

УДК 334.025

Нач. кредитного відділу С.Ю. Шаповалов –
Львівський регіональний центр АТ "Сведбанк" (публічне)

ОПТИМІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ МЕХАНІЗМІВ ЯК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Здійснено спробу аналізу та узагальнення теоретичних і практичних аспектів щодо ведення підприємницької діяльності, запропоновано шляхи оптимізації економічних механізмів та модель оптимального середовища діяльності малого підприємства.

Ключові слова: підприємницька діяльність, оптимізація, державне регулювання.

Постановка проблеми. Оскільки минуле століття характеризується і пов'язується з моделями управління підприємницької діяльності з дією факторів, що знаходяться всередині (так звані внутрішні), то застосування системного підходу докорінно змінює ситуацію. Досвід багатьох країн вказує на підвищення ефективності управління, зокрема і державного, при врахуванні зовнішнього і внутрішнього середовища діяльності підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження обраної проблеми внесли такі вчені: В. Андрущенко, О. Блінов, З. Варналій, А. Гальчинський, О. Кужель, О. Кузьмін, Д. Ляпіна, А. Мельника, О. Микитюк, І. Михасюк, В. Павленков, І. Половінкін, В. Савченко, Т. Смовженко, В. Сорокіну, Л. Хмелевську, М. Чумаченка та ін., проте залишаються недостатньо дослідженими питання оптимізації економічних механізмів державного регулювання підприємництва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Держава, формуючи відповідну законодавчу базу для реалізації підприємницьких ініціатив, одночасно визначає і встановлює правила, в межах яких необхідно діяти. Виходячи з чинного законодавства (Господарського кодексу України) діяльність підприємництва має характеризуватись такими ознаками:

1. Підприємницька діяльність – це самостійна діяльність дієздатних громадян та їх об'єднань (фізичні або юридичні особи).

2. Створена та зареєстрована суб'єктами господарювання.
3. Діяльність спрямована на задоволення суспільних та особистих потреб, включаючи систематичне отримання прибутку.
4. Метою підприємництва є здійснення виробничої, торговельної, господарської, науково-дослідної діяльності, виконання робіт та надання послуг у всіх ринкових сферах.
5. Найважливішим правилом підприємницької діяльності є законність, тобто здійснення згідно з українським законодавством та/або міжнародних договорів.

Однак у практиці вітчизняних підприємств значною мірою ще панує сформована в попередній період модель управління. Така модель спрямована насамперед на пошук внутрівиробничих резервів, перебудову організаційної структури управління відповідно до типу спеціалізації виробництва, зростання на цій основі продуктивності праці та ефективності виробництва. Існуюча модель управління була орієнтована переважно на виконання завдань керівних органів, а не на зовнішнє середовище.

Свої витоки така модель бере ще від реформ економіки колишнього СРСР наприкінці 60-х початку 70-х років. У цей період відбуваються спроби створити модель управління, засновану на використанні принципів демократичного централізму. Одночасно розширюються можливості підприємства у самостійному веденні господарської діяльності, поглиблюється господарський розрахунок як всередині підприємства – його принципи намагаються довести до окремих структурних підрозділів і служб управління. Виникає модель управління з використанням внутрішньогосподарського, розрахунку який, до речі, в багатьох випадках непогано себе зарекомендував. Окремі елементи госпрозрахунку впроваджують у галузеві міністерства, інші органи управління [1, с. 880]. Проте ствердно назвати таку модель оптимальною і ефективною буде некоректно.

Також в Радянському Союзі спостерігалась "диктатура", тобто виключно держава встановлювала ціни та кількість товару, обсяги виробництва, штучно створюючи нестачу товару, проте якщо врахувати час та потенційні можливості, які витратило населення на черги для придбання дефіцитного товару, то можна зробити висновок про відсутність ефективності, що повинна визначатись спільно ринковими силами та адміністративними процесами.

Держава завжди активно втручалась в підприємницьку діяльність, ніколи не виступаючи як сторонній спостерігач, використовуючи різноманітний інструментарій, що містить широкий набір як економічних методів, так і адміністративних важелів. Актуальною та необхідною потребою є становлення не тільки підприємницького сектору економіки, а й формування ефективного механізму його державного регулювання, оскільки досвід адміністративно-командного регулювання економіки є недіючим у ринковій системі.

Ще однією помилкою і пострадянських управлінців, і американських також є те, що в моделях управління спостерігається намагання створити "ідеальну" фірму або підприємство, в якій цілі і завдання вважають незмінними протягом тривалого періоду часу. Але не варто забувати про те, що на діяльність підприємства мають прямий вплив і зовнішні фактори, а саме еконо-

мічна криза, політична ситуація тощо. Також обрана підприємством стратегія з часом може змінюватись. Наприклад, зі стратегії розвитку перерости у стратегію виживання, тоді і цілі, і завдання будуть кардинально відрізнятись.

Оскільки йдеться про державне управління функціонування малих підприємств, досвід радянської системи з державною формою власності підприємств є малоефективним до застосування в умовах функціонування малого підприємництва приватної форми власності. Тому потреба формування основних функцій державного управління у сфері малого підприємництва набуває щораз більшої актуальності.

Потреба адаптації класичної моделі управління для українського підприємництва не підлягає сумніву. Це можна обґрунтувати недостатньою ефективністю існуючої системи п'яти загально визначених функцій управління (планування; організація; мотивація; контроль; регулювання) при високих ступенях складності, динамічності і невизначеності глобального середовища. Отже, з врахуванням зазначених функцій пропонуємо державне управління функціонуванням малого підприємництва, а саме:

- враховуючи глобалізаційні процеси на державному та регіональних рівнях запроваджувати і втілювати в життя програми розвитку малого підприємництва з обов'язковою регіональною прив'язкою, а саме – природні, історичні, територіальні умови для здійснення функції ефективне "планування". Досвід п'ятирічок не оправдається в сучасних умовах, проте відсутність планування – це утопія для підприємницької діяльності;
- функція "організація" підприємницької діяльності вміщує в собі інституційну складову, а саме "правила гри" та які ролі виконують органи державного управління, місцевого самоврядування, громадські організації в сфері малого підприємництва. Прикладом неефективного розподілу повноважень є транскордонне співробітництво, яке з 2004 р. відкрило можливість розвитку і співпраці малим підприємствам співпрацювати з сусідніми державами, проте інституційні розбіжності, дублювання повноважень, а інколи і взагалі відсутність необхідного органу влади загальмовує цей процес;
- особливу увагу приділяють "регулюванню", оскільки держава своїми діями в царині підприємницької діяльності створює основні правила та закони в усіх сферах зазначеної діяльності. І хоча з запровадженням Господарського, Податкового кодексів ситуація покращилась, проте ще далеко від ідеального законодавча база і державна зацікавленість у ефективному функціонуванні малого підприємництва;
- на сьогодні функція "мотивація" спостерігається тільки у представників малого підприємництва, оскільки умови, в яких виживають підприємці, можна віднести до критичних. Кожна розвинена країна для розвитку та функціонування малого підприємництва мотивує дотаціями, пільгами, низьким оподаткуванням, інформаційною підтримкою та державним кредитуванням тощо;
- функція "контроль" підприємницької діяльності в Україні перевиконується, оскільки ми входимо в перелік країн з найбільшою кількістю перевірок та контролюючих органів. Відсутність довіри та мотивації до ведення чесної діяльності відображає реалії сьогодення.

Отже, державне управління розвитку та функціонування малого підприємництва повинно містити наведені функції для оптимізації процесів зазначеної діяльності. Так, для отримання синергетичного ефекту в державному

управлінні функціонування малого підприємництва в сучасних умовах необхідним є використання принципу інноваційного управління, ситуаційного підходу, вчасної реакції на зміни, що позначаються в макроекономічному середовищі, своєчасне запобігання та виявлення проблем та маневреності в кризових ситуаціях.

Негативною рисою державного управління є відсутність адаптивності до глобалізаційних викликів в економічній, політичній та інших сферах. Центральним органам влади необхідно стрімко посилювати потенціал місцевих органів влади до адаптації нововведень і зовнішніх істотних викликів. Внаслідок природних недоліків існуючих механізмів державного управління і браку державних ресурсів (економічних, інформаційних, трудових, фінансових, науково-технічних) потенціал підприємницького середовища держави має передумови до постійного послаблення. На некерованість цього процесу істотно впливають елементи деструктивної політики, тіньової економіки тощо. Тому пріоритетну і принципову роль в функціонуванні малого підприємництва на цьому етапі все-таки повинна відігравати держава. Тільки за довірливих та чесних відносин влада – підприємництво можливим є допущення часткової саморегуляції ринкових процесів, але ні морально, ні реально обидві сторони до цього ще не готові. Підтвердженням існуючої проблеми було Послання Президента України до Верховної Ради України "Про внутрішнє і зовнішнє становище України у 2005 р.", пріоритетним завданням державного управління є вдосконалення взаємодії органів влади з підприємцями та їхніми громадськими об'єднаннями і запровадження дієвого зворотного зв'язку для економічної стабільності в країні.

Держава одночасно виконує багато функціональних обов'язків, а саме адміністративні, економічні, соціальні, екологічні, інформаційні, культурні, освітні. Водночас, підприємництво протягом останніх десятиріч не випадково привертає до себе пильну увагу в усьому світі. Це багатогранне соціально-економічне явище, і при взаємодії з державою, як з безпосереднім учасником в ринковому середовищі має змогу знайти своє місце. За такої співпраці з підприємницьким середовищем держава отримує економічний підйом і зростання ВВП, зайнятість, наповнення бюджету та стабільне економічне середовище, до чого прагне кожна держава.

Спрощення і зменшення вартості проходження адміністративних процедур, пов'язаних з легальною підприємницькою діяльністю, має призвести до збільшення кількості легальних суб'єктів малого підприємництва внаслідок поживлення процесів ділової активності населення, детінізації цього сектору, зниження рівня банкрутств серед діючих суб'єктів господарювання. Удосконалення механізмів державного регулювання діяльності суб'єктів малого підприємництва і зниження рівня їх тінізації сприятиме підвищенню ефективності державної політики у сфері малого бізнесу. Наслідком зниження рівня тінізації суспільно-економічних відносин у цій сфері має стати підвищення прозорості регуляторних процесів, збільшення можливостей для детального мікроекономічного аналізу стану розвитку малого підприємництва та економіки взагалі, для прогнозування та управління економічними процесами.

Також необхідною мірою зі зниження рівня тінізації в секторі малого підприємництва є реалізація комплексу правоохоронних заходів, притягнення до адміністративної та кримінальної відповідальності суб'єктів малого бізнесу, що здійснюють незареєстровану і (або) неліцензовану діяльність, повністю або частково уникають оподаткування доходів, сприяють розвитку хабарництва в органах державної влади тощо. Регуляторна політика органів державного управління у більшості регіонів та на субрегіональному рівні є недостатньо ефективною через її неповну відповідність принципам прозорості, підзвітності [2, с. 172]. На сьогодні визначальними принципами нової системи державного управління мають стати: демократія і законність, доцільність і передбачуваність, прозорість і врахування громадської думки.

Система державного управління і способи активізації діяльності органів виконавчої влади й місцевого самоврядування, які мають розглядатися в сукупності та єдності суб'єктів, об'єктів, цілей, принципів, методів, засобів та способів управління на сьогодні не створюють необхідного ефекту: формування інфраструктури підтримки та розвитку малого підприємництва, запровадження спрощеної системи оподаткування, бухгалтерського обліку та звітності; установа системи пільг для суб'єктів малого підприємництва; організація державної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для суб'єктів малого підприємництва; фінансово-кредитна підтримка малого підприємництва; залучення суб'єктів малого підприємництва до виконання науково-технічних і соціально-економічних програм, здійснення поставки продукції (робіт, послуг) для державних та регіональних потреб [3, с. 7; 60 а]. Що ж до ринкового середовища, то йому притаманні такі недоліки:

- знищення невідтворених природних ресурсів, відсутній контролюючий механізм їх кількісного використання;
- сприяє безробіттю та фінансовій нерівності населення, знижує рівень добробуту;
- нівелює соціальну сферу, некомерційну діяльність – відсутні дослідження в науці, розвитку освіти, культури, безкоштовної охорони здоров'я;
- притаманною рисою є нестабільність та розвиток інфляційних процесів.

Європейська хартія малих підприємств [4] визнає, що малі підприємства – це основа європейської економіки. Вони є ключовим джерелом робочих місць і благодатним ґрунтом для бізнесових ідей. Вони є найчутливішими до всіх змін в умовах підприємницької діяльності, тобто своєрідним лакмусом бюрократії. Обтяжені бюрократією – неефективні, зниження бюрократії приводить до процвітання та успіху.

На основі співставлення того, що сьогодні не виконано державою і врахувавши негативні сторони ринку та позитивні розвитку малого підприємництва, необхідно створити оптимальний механізм їх функціонування та економічної ефективності, який забезпечить адаптивність та гармонічність. Ми пропонується модель оптимального середовища діяльності малого підприємництва (рис.). Цей рисунок відображає оптимальне середовище діяльності малого підприємництва, зовнішні та внутрішні умови, які є по різні сторони, проте однаково важливі для життєдіяльності підприємств. Врахування факторів прямої/опосередкованої дії дасть змогу досягнути бажаного

результату. Зовнішнє середовище (умови) є виключно регульоване державою і має безпосередній і виключний вплив на діяльність малого підприємства.

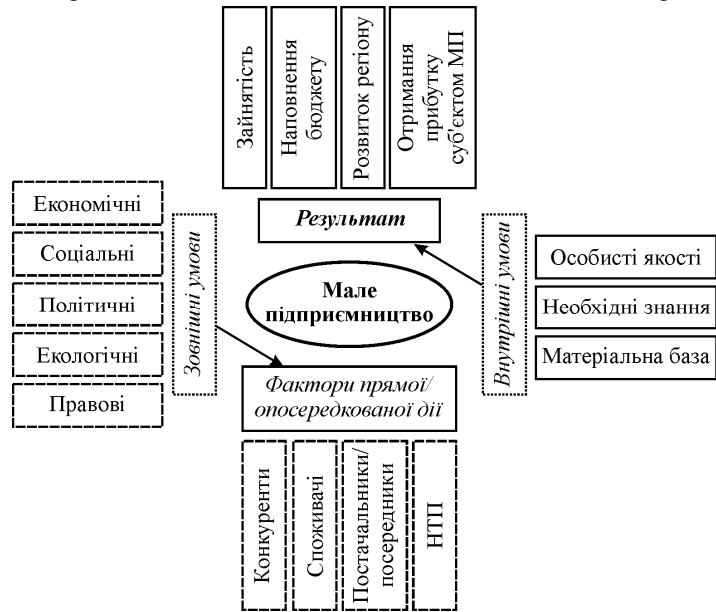

Рис. Модель оптимального середовища діяльності малого підприємства

Внутрішні умови діяльності підприємства є джерелом його ефективного функціонування, оскільки включають потенціал розвитку на певному проміжку часу. Але внутрішнє середовище може також бути і джерелом проблем і навіть банкруства підприємства у тому випадку, якщо потенціал є недостатнім і не забезпечує ефективного функціонування підприємства.

Від наслідків підприємницької діяльності та прибутку, отриманого в цій сфері, залежить добробут як самих суб'єктів господарювання, так і держави. Ведучи мову про пряму підтримку розвитку малого підприємства з боку держави, насамперед варто згадати державне сприяння підприємству за рахунок бюджетних асигнувань. Як свідчить закордонний досвід, для ефективно державної підтримки підприємницьких структур малого підприємства засобами бюджетної політики доцільно використовувати такі економічні механізми як бюджетне кредитування; державне замовлення; бюджетні дотації та субсидії.

Найбільш ефективною формою державної підтримки малого підприємства можна визнати бюджетне кредитування, яке характерне загальними особливостями надання такого роду послуг – платністю та обов'язковістю повернення, що повинні стимулювати підприємців до ефективного використання запозичених у держави коштів. Але вказані особливості реалізуються лише за певних умов: забезпечення реальної відповідальності підприємців-позичальників; контроль уповноважених органів державної влади

за цільовим використанням коштів кредиту; наявність ефективної системи повернення кредитів, тобто забезпечення принципу платності.

Поряд із кредитуванням, для підтримки діяльності підприємницьких структур малого підприємства важливо застосовувати механізм державних замовлень, який широко використовується у країнах з ринковою системою господарювання, а в нашій державі, на жаль, ця практика щораз менше застосовується. Державні замовлення доцільно використовувати з метою стимулювання виробництва певного виду продукції, підтримки вітчизняного товаровиробника і, що найголовніше, стимулювання розвитку суб'єктів малого підприємства, які будуть мати гарантії збуту продукції та фінансування своїх витрат.

Проте варто уникнути уже наявних недоліків. Складність і непрозорість проведення тендерів та процедури державного замовлення, лобіювання інтересів з боку державних службовців призводить до певної їх монополізації та створення штучних, часто непереборних бар'єрів на шляху доступу до державних закупівель суб'єктів малого підприємства, участь яких у державних закупівлях є звичною практикою сприяння розвитку малого підприємства у більшості економічно розвинених країн світу (США, Японія, більшість країн ЄС).

Стосовно бюджетних дотацій та субсидій, то їх варто використовувати для розвитку малих підприємств у напрямі підвищення насамперед їх кадрового, технічного та інформаційного забезпечення. Для прикладу можна врахувати досвід Японії, в якій значного поширення набуло виділення субсидій, які покривають до 50 % видатків на створення центрів підвищення технічного рівня малих фірм, консультування, підвищення кваліфікації технічних працівників тощо. Держава бере на себе витрати на діагностування стану малих підприємств. Невід'ємний елемент японської системи фінансування малих підприємств – це компенсація видатків, які пов'язані з підготовкою кадрів, і 2/3 видатків на підвищення кваліфікації працівників.

Держава і місцеві органи влади рівними частинами асигнують засоби на інформаційне обслуговування малих підприємств через мережу місцевих інформаційних центрів. Фінансується також встановлення комп'ютерів, збір і аналіз інформації для розроблення енергоощадних і природоохоронних заходів, консультування підприємців з приводу ефективних методів ведення роздрібно торгівлі і програмного забезпечення.

Отже, потреба забезпечення розвитку малого підприємства за рахунок бюджетних асигнувань є очевидним способом державного регулювання діяльності малого підприємства. Водночас, державна підтримка малих підприємств повинна передбачати і пільгове кредитування та часткову компенсацію відсоткових ставок по кредитах. Значними перешкодами на шляху розвитку підприємства в Україні є висока корупція в органах державної влади і місцевого самоврядування. Так вважає відповідно 57,7 % та 55,5 % опитаних підприємців, причому вищими за середні є оцінки підприємцями цих факторів у Донецьку, Севастополі, Києві, Вінниці, Львові, Хмельницькому та ін. [5, с. 21, 44].

Важливим кроком є оптимізація розвитку регіональної політики. Використовуючи диференційний підхід до кожного регіону, на основі моніторингу необхідно визначити індивідуальні пріоритетні напрямки і всі сили спрямувати на його розвиток. Не потрібно створювати умови для розвитку виноградарства на півночі України, якщо всі умови для цього є на півдні.

Ігнорування економічних інтересів регіональної спільноти, місцевих громад, обмеження державою прав, компетенцій, ресурсної бази місцевого самоврядування може призвести до порушення соціальної солідарності та як наслідок – втрати громадянами довіри до влади, підтримки її дій і намірів. Суспільна підтримка є потужним ресурсом розвитку, до того ж – необхідним, з погляду легітимності дій влади. На міжнародному рівні фактор наявності/відсутності суспільної підтримки зовнішньополітичних кроків національних лідерів враховується досить жорстко та є одним із чинників міжнародного іміджу як національних лідерів, так і держави [6].

Висновки. Тільки завдяки потужній державній підтримці є можливість зосередитись на проблемних та "бідніших" регіонах з метою допомоги їм досягти вищого рівня та економічної стабільності. Це можливо шляхом надання допомоги найбільш біднішим регіонам в інноваційній сфері, у сфері зайнятості та міжрегіональному та транскордонному співробітництві.

Створити оптимальний економічний механізм функціонування малого підприємництва можливо лише за умов зацікавленості органів державного управління та місцевого самоврядування як на рівні регіону, так і держави. Усі перелічені державні механізми зможуть сприяти конкурентоспроможності малих підприємств, економічному розвитку та ефективному функціонуванню, що приведе до економічної та соціальної стабільності в країні.

Література

1. Pega M. Деякі аспекти формування системи державного управління підприємницькими структурами в Україні за умов глобалізації та регіоналізації / М. Pega. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/
2. Колісниченко П.Т. Напрями удосконалення державного регулювання підприємницької діяльності / П.Т. Колісниченко // Наука й економіка. – 2010. – № 4 (20). – С. 170-173.
3. Долгальова О.В. Теоретико-методологічні засади механізмів державного управління сталим розвитком підприємств малого бізнесу в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук держ. управління: спец. 25.00.02 – "Механізми державного управління" / О.І. Долгальова. – Донецьк. – 2007. – 40 с.
4. Європа на шляху до інформаційного суспільства : матер. Європейської Комісії 1994-1995 рр. / Держком. зв'язку та інформатизації України / О.М. Гальченко (заг. ред.), В.М. Павлович (уклад.), А.В. Цвігун (уклад.). – К., 2000. – 176 с.
5. Ляпін Д. Щодо горішення органів державної влади та місцевого самоврядування (квітень-травень 2007) / Д.В. Ляпін. – К. : Вид-во Ін-ту Конкурентного суспільства, 2007. – С. 21-44.
6. Конкурентоспроможність регіонів України: стан і проблеми (Робочі матеріали до Круглого столу 28.05.2008 р.). – К. : Вид-во Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова, 2008. – 56 с. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.uceps.org/additional/analytical_report_NSD99_ukr.pdf.

Шоповалов С.Ю. Оптимизация экономических механизмов как основных средств государственной регуляции предпринимательства

Осуществлена попытка анализа и обобщения теоретических и практических аспектов относительно ведения предпринимательской деятельности, предложены пути

оптимизации экономических механизмов и модель оптимальной среды деятельности малого предпринимательства.

Ключевые слова: предпринимательская деятельность, оптимизация, государственная регуляция.

Shapovalov S.Yu. Optimization of economic mechanisms as the fixed assets of government control of enterprise

Summary: In the article the attempt of analysis and generalization of theoretical and practical aspects is carried out in relation to the course of business, the ways of optimization of economic mechanisms and model of optimum environment of activity of small enterprise are offered.

Keywords: entrepreneurial activity, optimization, government control.

УДК 631.15:658.27

Ст. наук. співроб. О.І. Шкуратов, канд. екон. наук –
Інститут агроекології і природокористування НААН

ОЦІНЮВАННЯ КОНКУРЕНТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Удосконалено методичні підходи до оцінювання конкурентного потенціалу лісогосподарських підприємств, що становить дворівневу систему агрегування показників (одиничних показників конкурентоспроможності в інтегральні показники конкурентоспроможності, а потім і самих інтегральних показників у комплексний показник конкурентоспроможності) методом середньої арифметичної зваженої на кожному з рівнів.

Ключові слова: оцінювання, конкурентний потенціал, лісогосподарські підприємства, система показників, конкурентоспроможність.

Успішне функціонування і розвиток лісогосподарських підприємств у сучасних умовах потребує відповідного підходу до формування його конкурентної стратегії, виявлення конкурентних переваг, а це, водночас, передбачає необхідність визначення ролі і значення конкурентного потенціалу в діяльності організації [2, с. 7]. Зважаючи на те, що основними категоріями, які визначають конкурентоспроможність підприємств, вважають їх стратегічний потенціал та конкурентні переваги, підприємствам лісогосподарського виробництва варто приділити увагу формуванню конкурентного потенціалу як сукупності переваг над конкурентами у економічній, організаційній, технологічній сферах діяльності, які можуть бути виміряні відповідними показниками. Для цього можуть бути застосовані наявні методики оцінювання конкурентного потенціалу. Проте їх варто удосконалити, враховуючи особливості підприємств лісогосподарського виробництва.

Особливу увагу питанням дослідження конкурентного потенціалу, його складових елементів приділено в роботах таких авторів як І. Балабанова, М. Білопольський, О. Вахінський, С. Клименко, О. Ульянченко та ін. Питаннями оцінювання конкурентного потенціалу підприємств займалися такі відомі українські і російські вчені як Л.В. Балабанова, А.В. Бандурин, А.В. Борисов, С.О. Коньшакова, Г.В. Кривенко, Б.А. Чуб та ін. Однак, незважаючи на значну кількість наукових робіт, проблема впровадження методів оцінювання конкурентного потенціалу підприємств, особливо в лісовій сфері, залишається актуальною і потребує подальших досліджень.